

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PSDB
.....
grupa WYG

Streszczenie Raportu Końcowego

w ramach badania

„Ocena stanu przygotowania podmiotów prowadzących formalne kształcenie ustawiczne w zakresie potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy (w kontekście Działania 9.3 PO KL)” w województwie kujawsko-pomorskim

Głównym celem badania była **ocena stanu przygotowania podmiotów publicznych prowadzących formalne kształcenie ustawiczne w zakresie potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy** oraz wypracowanie mechanizmów zwiększających atrakcyjność tych podmiotów na rynku pracy.

Badanie zrealizowane zostało na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego w okresie od marca do kwietnia 2009 roku i objęło funkcjonujące na terenie województwa podmioty prowadzące formalne kształcenie ustawiczne, instytucje odpowiedzialne za regulację lub wsparcie funkcjonowania placówek edukacyjnych (Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kuratorium Oświaty), jak i przedstawicieli organizacji pracodawców (PKPP Lewiatan), jako reprezentantów popytowej strony rynku pracy.

W celu uzyskania rzetelnych i wiarygodnych wyników analizy, niezbędne było przeprowadzenie kilku etapów badania i połączenie w analizie różnorodnych rodzajów danych oraz różnorodnych metod badawczych (analizy desk research, wywiadów kwestionariuszowych, pogłębionych wywiadów indywidualnych, panelu ekspertów oraz studiów przypadków).

Realizacja badania w szczególnie sposób powinna być pozwolić na:

1. Określenie stopnia realizacji programów kształcenia uwzględniających nowe kierunki oraz rozwój innowacyjnych form nauczania.
2. Wypracowanie mechanizmów zwiększających atrakcyjność podmiotów publicznych prowadzących formalne kształcenie ustawiczne.
3. Zwiększenie adekwatności formalnego kształcenia ustawicznego w placówkach publicznych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy.
4. Określenie słabych i mocnych stron podmiotów publicznych prowadzących formalne kształcenie ustawiczne.

Poniżej zaprezentowano główne wyniki badania w odniesieniu do zdefiniowanych celów.

Z roku na rok odnotowuje się spadek zainteresowania ofertą publicznych podmiotów prowadzących formalne kształcenie ustawiczne. Dlatego też kształcenie ustawiczne osób dorosłych stanowi coraz mniejszą część działań publicznych placówek edukacyjnych. Zainteresowanie szkolnymi formami edukacji maleje na rzecz krótkich programów szkoleniowych, pozwalających na szybkie zdobycie nowych kwalifikacji i, co bardzo ważne, uprawnień. Wyniki badania wskazują, że powiązanie form szkolnych z uzupełniającymi, krótkimi formami kształcenia mogłoby przyciągnąć większą liczbę chętnych i zwiększyć prawdopodobieństwo ukończenia kształcenia przez osoby rozpoczynające je.

Bardzo atrakcyjnym dla uczestników elementem oferty jest profesjonalne kształcenie w ramach przedmiotów zawodowych, dające praktyczne umiejętności. Dlatego bardzo ważna dla potencjalnych odbiorców jest praktyka zawodowa i współpraca z przedsiębiorcami.

Z przeprowadzonej oceny wynika, iż mechanizmy, mające na celu zwiększenie atrakcyjności oferty podmiotów publicznych prowadzących formalne kształcenie ustawiczne powinny obejmować m.in. zmiany prawne (uelastycznienie prawne działania oświaty, zwiększenie niezależności dyrektorów szkół od podmiotów prowadzących), zmiany dotyczące możliwości wykorzystania funduszy strukturalnych (np. w kontekście Działania 9.3 PO KL umożliwienie realizacji dodatkowych krótkich form szkoleniowych uzupełniających edukację formalną i ułatwiających zdobycie certyfikatów i zaświadczeń), jak i tworzenie wielosektorowych partnerstw (angażujących instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy i pracodawców) ukierunkowanych na rzecz wspierania edukacji ustawicznej – w tym monitorowania rynku pracy.

Wyniki przeprowadzanego badania skłaniają do stwierdzenia, że publiczne podmioty, prowadzące kształcenie ustawiczne, są słabo przygotowane do realizacji działań w zakresie potrzeb edukacyjnych regionalnego i lokalnego rynku pracy. W trakcie przeprowadzonych prac badawczych zidentyfikowano liczne deficyty dotyczące funkcjonujące w regionie placówki,

wpływające na ich potencjał i zdolność do dopasowywania się do stale zmieniającego się zapotrzebowania rynku.

Istniejące uwarunkowania prawne, zwłaszcza system wynagradzania nauczycieli, uniemożliwiają lub utrudniają dostosowanie oferty jednostek do potrzeb rynku pracy.

Dodatkowo dynamika zmian rynkowych znacznie wyprzedza zdolności operacyjno-organizacyjne placówek. Dostosowanie do potrzeb rynku pracy wymaga dobrej jakości sprzętu, wykorzystywanego w procesie edukacyjnym, a, jak wynika z badania, pomimo realnie wysokiego poziomu samooceny w tym obszarze, baza sprzętowa będąca w posiadaniu placówek w regionie niejednokrotnie nie jest w pełni dostosowana do realiów panujących u pracodawców.

Natomiast sami pracodawcy zwracają uwagę na niedostatki wiedzy praktycznej wśród absolwentów. Trudności z dostosowaniem oferty publicznych podmiotów prowadzących formalne kształcenie ustawiczne do potrzeb rynku pracy wynikają w dużej mierze z niewystarczającej współpracy z pracodawcami.

Oceniając potencjał placówek kształcenia dorosłych należy stwierdzić, że rynek edukacyjny w województwie kujawsko-pomorskim jest bardzo nierówny. Funkcjonują na nim zarówno bardzo prężnie działające jednostki publiczne jak i małe, borykające się z licznymi problemami jednostki.

Jednak analiza oferty przedmiotowej podmiotów publicznych prowadzących formalne kształcenie ustawiczne w regionie, pozwala, pomimo zdiagnozowania licznych problemów wpływających na dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, na uznanie jej w generalnej ocenie za trafną.

Jako niezwykle istotna – zarówno w kontekście słabnącego zainteresowania ofertą publicznych placówek prowadzących kształcenie ustawiczne, jak pojawiających się negatywnych ocen jakości tego kształcenia – zdiagnozowana została potrzeba rozwoju promocji edukacji ustawicznej wśród jej odbiorców bezpośrednich i pracodawców.

Ważne jest, aby dostosowywanie oferty edukacyjnej placówek do potrzeb rynku pracy bazowało na wynikach aktualnych diagnoz popytowej strony rynku i realizowane było w ścisłej współpracy z pracodawcami. Do zgłaszanych przez badane placówki edukacyjne potrzeb należała również konieczność dostosowywania wyników przeprowadzanych w regionie działań badawczych do realnych potrzeb placówek edukacyjnych i ich możliwości interpretacyjnych.

W celu wzmocnienia rozwoju tego sektora edukacji, jako niezwykle ważna, zdiagnozowana została potrzeba wsparcia rozwoju formalnego kształcenia ustawicznego na poziomie regionalnym. Jak wskazują wyniki przeprowadzonego badania ten rodzaj kształcenia nie posiada odpowiedniego oparcia w istniejących dokumentach strategicznych regionu.

Do słabych stron podmiotów prowadzących formalne kształcenie ustawiczne należą przede wszystkim deficyt nauczycieli zawodu, starzenie się kadr, sztywne ramy prawne działalności oraz silna zależność od organów prowadzących.

Do ich mocnych stron należą przede wszystkim stosunkowo dobry stan budynków i części wyposażenia oraz możliwość doksztalcenia kadry.

Jak wskazują zebrane wyniki, część podmiotów realizuje innowacyjne formy kształcenia w procesie nauczania, nie mniej jednak e-learning i blended learning są stosunkowo rzadko wdrażane i planowane do wdrożenia w publicznych podmiotach prowadzących formalne kształcenie ustawiczne. Do najważniejszych barier związanych z wdrażaniem nowych form i metod nauczania należą problemy finansowe i sprzętowe. Duża część instytucji podkreśla potrzebę inwestowania w tworzenie pracowni symulacyjnych. Uczestnicy badania podkreślają potrzebę rozwijania modułowego systemu kształcenia jako sposobu szybkiego reagowania na zmiany na rynku pracy. Warty podkreślenia jest fakt, iż pomimo tego, że publiczne podmioty prowadzące formalne kształcenie ustawiczne wysoko oceniają zapotrzebowanie na innowacyjne

formy kształcenia, formy te – co wynika z badań jakościowych – niekoniecznie są dla słuchaczy bodźcem do podjęcia decyzji o wyborze kierunku lub oferty nauczania.

Uczestniczący w badaniu przedstawiciele podmiotów publicznych prowadzących formalne kształcenie ustawiczne zgłaszali potrzebę wsparcia w zakresie promocji działań, zwiększenia współpracy z pracodawcami, zwiększania elastyczności działań instytucji prowadzących formalne kształcenie ustawiczne oraz umożliwienia dostępu do danych statystycznych łatwych do odczytania i przełożenia na praktykę placówek.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PSDB
.....
grupa WYG

Executive Summary of Final Report

Under the research

„Evaluation of the condition of institutions of formal lifelong learning in respect of the regional and local job market requirements (under Measure 9.3 HC OP)” in Kujawsko-Pomorskie Voivodship

The main objective of this research was to **evaluate the condition of public institutions of formal lifelong learning in respect of the regional and local job market requirements** and developing the mechanisms aiming at the intensification of attractiveness of such institutions in the job market.

The research was carried out on the area of kujawsko-pomorskie voivodship from March to April 2009. The scope of the research covered entities of formal lifelong learning, offices responsible for the regulation and support of educational institutions (The Marshal's Office of Kujawsko-Pomorskie Voivodeship, Education Authority), as well as representatives of the Polish Confederation of Private Employers (PKPP Lewiatan) reflecting the job market demands.

In order to achieve reliable results of the analysis, it was necessary for the research to be divided into stages and include different types of data, as well as diversified analytical tools (desk research, questionnaire interviews, individual indepth interviews, expert panels, and case studies).

The research particularly aimed to:

1. Define the degree of realization of the educational programmes based on new trends and innovative forms of education.
2. Develop the mechanisms which would increase the attractiveness of public institutions of formal lifelong learning.
3. Raise the adaptability of formal lifelong learning at public institutions to the requirements of regional and local labour markets.
4. Set out the strengths and weaknesses of the public institutions of lifelong learning.

Here are the key research results in relation to the above objectives.

Year-on-year, the offer issued by public institutions of formal lifelong learning is losing popularity. Consequently, public educational institutions tend to marginalize lifelong training of adults. School education is losing against short training programmes allowing to gain new qualifications and, what is important, licenses and certificates. Research results indicate that a combination of school education and short, supplementary forms of training would attract a greater number of students and increase the likelihood that those who commence learning actually accomplish their education.

It seems that participants have been mostly attracted by professional training in vocational subjects because of the possibility of obtaining practical skills. Therefore, practical training and cooperation with employers is of utmost importance for the potential recipients.

The evaluation shows that the mechanisms supposed to increase the attractiveness of the educational offer of lifelong learning in public institutions should, inter alia, focus on the changes in legal regulations (making the legal regulations responsible for the system of education more flexible, increasing headmasters' independence from educational authorities), changes in the possibilities of structural funds application (e.g. enabling the realization of short additional forms of training which would help to supplement formal education and allow to obtain licenses and certificates), multi-sector partnerships (between educational institutions, labour market institutions and employers) which would support the lifelong learning system, and monitor the labour market.

According to the research, public institutions of lifelong learning are not prepared well enough for the implementation of activities that could meet the requirements of regional and local labour markets. In the course of the research, it was observed that institutions operating in the region suffer from various shortcomings which impede their potential and ability to meet continuously changing requirements of the market.

Current legal considerations, especially the system of teachers' remuneration, either prevent or hinder the possibility to adapt the offer to labour market requirements.

Additionally, the dynamics of market changes to a great extent exceeds the organizational capabilities of institutions. In order to meet the market needs, institutions need to have good-quality equipment intended for the use in the process of education. According to the research, institutions believe to have good equipment resources, however, in reality the equipment is not fully adapted to employers' equipment on site.

Employers themselves point to graduates' shortcomings in practical knowledge. Insufficient cooperation with employers is one of the key reasons why public institutions of lifelong learning have difficulties in adapting their offer to the market requirements.

Having evaluated the potential of the institutions of lifelong learning, it may be stated that the educational market in Kujawsko-Pomorskie Voivodship is quite erratic. There are both thriving units and small entities which struggle with manifold difficulties.

Nevertheless, the subject offer of the public institutions of lifelong learning is considered to be adequate, despite the fact that numerous problems were identified to have a negative impact on the adaptability of an educational offer to market needs.

In relation to a decreasing popularity of the offer made by the public institutions of lifelong learning and some negative comments on the quality of teaching provided by these institutions, one of the most significant needs diagnosed during the research was the need to intensify the promotion of continuous learning among its direct recipients and employers.

It is important that the educational offer is adjusted to market needs according to the current analyses of market demands and in close cooperation with employers. The educational institutions covered by the research also reported the need to adapt the results of research carried out in the region to the actual needs of educational units and their interpretational abilities.

The demand for support the development of lifelong learning on a regional level was diagnosed to be especially significant in the process of strengthening this sector of education. According to the research, this type of education is not suitably supported by the current strategic documents.

Some of the shortcomings of the units of lifelong learning include an insufficient number of vocational-training teachers, aging of the staff, rigid legal framework of activity, and strong dependability on educational authorities.

Some of the strengths include a relatively good condition of buildings and some equipment, and possibilities of staff's professional development.

In accordance with the research results, some of the institutions introduce the innovative forms of education in the process of teaching, although e-learning and blended learning are rarely implemented or planned for implementation at the public institutions of lifelong learning. Some of the most serious obstacles in the use of innovative forms and methods of education are financial difficulties and problems with equipment facilities. A lot of the institutions emphasize how important simulation labs are. They also point out that it is necessary for the modular system to be developed as means of a fast reaction to job market fluctuations. It is worth mentioning that, in spite of the fact that public institutions of continuous learning strongly emphasize the importance and demand for the innovative forms of education, the quality analysis reveals that seldom are such forms of education an incentive for candidates to choose a specific field of study or an educational offer.

Representatives of the public institutions of lifelong learning covered by the research pointed to their need of support in their promotion activities, in the increase of cooperation with employers, intensification of the elasticity in the activities implemented by the institutions of continuous learning, and the demand of access to statistical data, which is easy to read and use in practice.